

K-S-2.431.1.3.2015.AŁ

Protokół kontroli kompleksowej
przeprowadzonej w Urzędzie Miasta Koszalin
w dniach 13-16 kwietnia 2015 r.

Adres kontrolowanej jednostki:

Urząd Miasta Koszalin
ul. Rynek Staromiejski 6-7
75-007 Koszalin

Kierownik kontrolowanej jednostki:

Prezydentem Miasta Koszalin od 9 grudnia 2010 r. jest Pan Piotr Jedliński.

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Spraw Społecznych Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie Delegatura w Koszalinie w składzie: Aneta Łątka - inspektor wojewódzki, osoba kierująca zespołem - legitymacja służbowa nr 18/2015, Renata Karwowska – kierownik Oddziału - legitymacja służbowa nr 16/2015 i Dorota Kowalska – inspektor wojewódzki - legitymacja służbowa nr 17/2015 na podstawie upoważnienia Wojewody Zachodniopomorskiego Nr 10/2015 z dnia 3 kwietnia 2015 r.

Akta kontroli str. 1-10

Zakres kontroli:

Sposób realizacji zadań nałożonych na Gminę przepisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a w szczególności zagadnienia dotyczące:

- 1) opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) prowadzenia poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 3) zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia lub w ośrodkach interwencji kryzysowej,
- 4) utworzenia i funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego,
- 5) prowadzenia procedury „Niebieskie Karty”,
- 6) opracowywania i realizacji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 7) podejmowania innych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2014 r. do 13 kwietnia 2015 r.

Wyjaśnień udzielali:

Pani Bogumiła Szczepanik – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie,

Pani Urszula Borzęcka - Zastępca Dyrektora ds. Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej,

Pani Ewa Antoszak - przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego,

Pan Grzegorz Hamera – pracownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie.

Ustalenia kontroli:

Ustaleń dokonano w oparciu o informacje przekazane przez dyrektora i zastępcę dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie, przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego, pracownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, analizę dokumentacji dotyczącej działań podejmowanych przez Gminę Miasto Koszalin na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, analizę dokumentacji związanej z prowadzeniem procedury „Niebieskie Karty” oraz analizę dokumentacji związanej z realizacją programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) do zadań własnych odpowiednio gminy i powiatu należy opracowanie i realizacja gminnego/powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Rada Miejska w Koszalinie Uchwałą Nr XV/181/2011 z dnia 27 października 2011 r. przyjęła do realizacji „Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2011-2015”. Program zawiera diagnozę zjawiska przemocy w rodzinie, wyznacza cel strategiczny i główne kierunki podejmowanych działań. Określa również wskaźniki osiągnięcia celów, zakładane efekty, podmioty realizujące program oraz źródła jego finansowania. Zawiera informacje o monitoringu, ewaluacji i sprawozdawczości.

Program przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie był realizowany w Gminie Miasto Koszalin poprzez następujące cele:

- 1) określenie zjawiska przemocy w rodzinie w Koszalinie oraz poziomu świadomości społecznej na temat tego zjawiska,
- 2) systematyczne pogłębianie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców Koszalina,
- 3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiarom przemocy w rodzinie,
- 4) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 5) zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy domowej oraz podejmowanie skutecznych interwencji przez przedstawicieli różnych instytucji.

W okresie objętym kontrolą w ramach realizacji Programu:

- powołano Zespół Interdyscyplinarny,
- wskazano instytucje i organizacje mogące świadczyć pomoc dla doznających przemocy domowej,
- podnoszono kwalifikacje przedstawicieli instytucji działających na rzecz pomocy rodzinom poprzez ich udział w szkoleniach,
- udostępniono broszury, ulotki informacyjne o tematyce przemocy oraz instytucjach świadczących pomoc ofiarom przemocy domowej,
- prowadzono edukację dzieci i młodzieży na temat przemocy, profilaktyki uzależnień od narkotyków, organizowano teatrzyki, konkursy.

Program nie zawierał terminów realizacji poszczególnych zadań.

Akta kontroli str. 11-12

2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W „Gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2011-2015” ujęto działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą, a także działania profilaktyczne mające na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie. W szkołach na terenie Gminy Miasta Koszalin zorganizowano Uniwersytet dla Rodziców, w ramach którego przeprowadzono cykl spotkań: „Budowanie systemu wartości w rodzinie”, „Jak porozumiewać się z dziećmi”, „Seksualność dzieci – błędy dobrych rodziców”, „Jak pomóc dzieciom nie sięgać po alkohol i narkotyki”. Szkoły i przedszkola realizowały również programy profilaktyczne pn. „Przyjaciele Zippiego”, „Bezpieczna szkoła”, „Bezpieczny Puchatek”, „Szacunek siebie i innych”, „Reaguj - masz prawo”, „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Stop – dopalaczom”, „Bezpieczna szkoła – bezpieczny uczeń”, „Edukacja seksualna”, „Wspólnie do celu”. Przeprowadzono kampanie edukacyjno-informacyjne skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych: „Magiczne słowa pomagają w życiu”, uświadamiającą rodzicom znaczenie właściwych relacji w rodzinie i zasad komunikacji między jej członkami, „Bezpiecznie w domu, bezpiecznie w przedszkolu”, „Profilaktyka oczami młodzieży”, „Reaguj na przemoc wobec dzieci – masz prawo”. Ponadto szkoły i przedszkola prowadziły spotkania i zajęcia warsztatowe dla rodziców mające na celu podniesienie ich kompetencji wychowawczych, grupy wsparcia dla młodych i samotnych matek oraz rodziców dzieci niepełnosprawnych.

Miejska Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koszalinie prowadziła 4 edycje zajęć „Szkoły dla Rodziców”, łącznie dla 78 osób. Zorganizowano także grupę wsparcia skierowaną do rodziców młodzieży uczestniczącej w zajęciach grupy socjoterapeutycznej, a także grupę wsparcia dla rodziców. W ramach swoich zadań Poradnia prowadziła również spotkania psychoedukacyjne dla rodziców dzieci przedszkolnych. W szkołach i placówkach oświatowych organizowała zajęcia psychoedukacyjne, warsztatowe oraz programy profilaktyczne, które miały na celu dostarczyć dzieciom i młodzieży umiejętności radzenia sobie z emocjami i funkcjonowania w trudnych i kryzysowych sytuacjach, a także wykorzystywania zachowań asertywnych w sytuacji nacisku grupy rówieśniczej. Poradnia w 2014 r. realizowała w szkołach m. in. następujące działania i programy: „Klasa jako grupa”, „W wielu rzeczach jestem dobry”, „Jak pomóc tym, którzy czują się odrzućeni”, „Jak porozumiewać się z innymi”, „Nazywamy emocje, jak radzić sobie z ich kontrolowaniem”, „Przekraczanie granic intymnych dzieci wobec dzieci”, „Cykl zajęć warsztatowych z klasą złość pod kontrolą”. Poradnia rozpowszechniała materiały edukacyjne dla rodziców i nauczycieli, które dotyczyły głównie szeroko rozumianej profilaktyki i wsparcia rodziców oraz wychowawców, m. in. – ulotkę edukacyjną dla rodziców: „Apel do Rodziców”, „Rola granic w wychowaniu dzieci i młodzieży”, „Zachowania ryzykowne dzieci i młodzieży”, „Bliżej siebie dalej od problemów”, „Zapobieganie uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży”, a także 10 numerów gazetki psychoedukacyjnej „Poczytajcie Mamo, Tato”.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszalinie w 2014 r. włączył się w podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie skutków stosowania przemocy w rodzinie oraz poprawę sytuacji rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą, poprzez udział w akcji „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem”, która odbyła się w dniach 24 lutego - 1 marca 2014 r. W tych dniach dyżury pełnili wszyscy pracownicy Zespołu ds. Koordynacji Działań w Zakresie Przeciwdziałania Pomocy, Zespołu Poradnictwa

Specjalistycznego. Dzięki temu każda chętna osoba mogła bezpłatnie skorzystać z pomocy w postaci konsultacji z wybranym przez siebie specjalistą.

Miasto Koszalin prowadzi poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez funkcjonujący w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej Zespół ds. Koordynacji Działań w Zakresie Przeciwdziałania Przemocy. W ramach działalności Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego prowadzone były następujące grupy:

- grupa terapeutyczna dla rodzin, prowadzona przez psychologa i pedagoga. Grupa miała charakter otwarty – uczestniczyły w niej rodziny, które utraciły prawo do opieki nad dzieckiem oraz rodziny zgłaszające problemy wychowawcze. Celem spotkań było wsparcie i pomoc rodzinie w przywróceniu prawnej opieki nad dzieckiem, bądź zmiana zachowań rodziców, które mogą doprowadzić do pozbawienia ich tej opieki, jak również wyposażenie rodziców w niezbędne umiejętności wychowawcze,

- grupa terapeutyczna dla dzieci, prowadzona przez psychologa i pedagoga. Grupa miała charakter zamknięty. Uczestniczyło w niej 10 dzieci, w wieku od 8 do 11 lat nadpobudliwych psychoruchowo lub z zaburzeniami zachowania z terenu Miasta Koszalin. Celem było udzielenie wsparcia psychologicznego i pedagogicznego dzieciom ze specjalnymi potrzebami wychowawczymi. Dzieci uczyły się funkcjonowania w grupie rówieśniczej, skutecznej komunikacji, zachowań asertywnych, radzenia sobie ze skutkami stresu, rozpoznawania zachowań krzywdzących oraz obrony przed tego typu zachowaniami. W 2014 r. odbyły się 34 spotkania dwugodzinne i 2 spotkania organizacyjne z opiekunami,

- grupa terapeutyczna dla młodzieży, prowadzona przez pedagoga i psychologa. Grupa miała charakter zamknięty, Uczestniczyło w niej 10 osób w wieku od 12 do 15 lat zagrożonych wykluczeniem społecznym. Celem spotkań była nauka radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych, rozwiązywania problemów i podejmowania decyzji, nazywania uczuć i radzenia sobie z emocjami, nawiązywania poprawnej komunikacji z rodziną i grupą rówieśniczą. W 2014 r. odbyły się 34 spotkania dwugodzinne i 2 spotkania organizacyjne z opiekunami.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej i innych instytucjach na terenie Koszalina rozpowszechniono także plakaty kampanii społecznej „Cierpię kiedy obrażasz moją mamę, niszczysz mnie kiedy karzesz wybierać”.

Działania podejmowane przez Komendę Miejską Policji wpisały się w przedsięwzięcia profilaktyczne Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie i projekt „Ludzie to nie towar”. Współpraca obejmowała współdziałanie Policji z Radami Osiedli, klubami osiedlowymi i klubami seniora. Łącznie udzielono ponad 226 porad w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych w ramach pracy z rodzicami. Przeprowadzono także 20 zajęć warsztatowych dla rodziców, mających na celu podniesienie ich kompetencji wychowawczych.

Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień „ANON” prowadziło w 2014 r. następujące warsztaty:

- warsztaty dla rodziców uzależnionych, mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych osób uzależnionych,

- warsztaty na temat asertywności, których uczestnikami były osoby uzależnione i współuzależnione,

- warsztaty na temat radzenia sobie ze złością bez agresji, uczestnikami warsztatów były osoby uzależnione i współuzależnione.

Na terenie Miasta Koszalin nie ma punktu konsultacyjnego dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, ale w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, w Zespole ds. Koordynacji

Działań w Zakresie Przeciwdziałania Przemocy prowadzone są konsultacje dla osób dotkniętych przemocą. W roku 2014 z konsultacji skorzystały 72 osoby.

Akta kontroli str. 13-14

3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia lub ośrodka interwencji kryzysowej.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 3 i 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zadaniem gminy/powiatu jest zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia i ośrodkach interwencji kryzysowej.

Miasto Koszalin nie prowadzi ośrodka wsparcia. Na terenie działa ośrodek interwencji kryzysowej Centrum Kryzysowe dla Kobiet z Dziećmi „Nadzieja”. W ośrodku znajdują się 22 miejsca dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie. W 2014 roku 45 osób skorzystało z czasowego schronienia. Według informacji przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego liczba miejsc jest wystarczająca do potrzeb mieszkańców.

Akta kontroli str. 15-16

4. Tworzenie i funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy tworzenie zespołów interdyscyplinarnych. Kwestie związane z powoływaniem zespołów interdyscyplinarnych i ich działalnością zostały uregulowane w art. 9a – 9c ww. ustawy:

- zespół powołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta. Rada gminy w drodze uchwały określa tryb i sposób powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania,
- zespół działa na podstawie porozumień zawartych między wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta a podmiotami, których przedstawiciele wchodzi w skład zespołu, z wyjątkiem kuratorów sądowych,
- w skład zespołu wchodzi przedstawiciele:
  - 1) jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
  - 2) gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
  - 3) Policji,
  - 4) oświaty,
  - 5) ochrony zdrowia,
  - 6) organizacji pozarządowych,
  - 7) kuratorzy sądowi,
  - 8) w skład zespołu mogą wchodzić także prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z przemocą w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

W skład grupy roboczej wchodzi przedstawiciele:

- 1) jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- 2) gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 3) Policji,
- 4) oświaty,
- 5) ochrony zdrowia,

- 6) w skład zespołu mogą wchodzić także kuratorzy sądowi oraz przedstawiciele innych podmiotów, specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
  - posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego powinny odbywać się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na trzy miesiące.

Rada Miejska w Koszalinie podjęła uchwałę Nr XVIII/227/2012 z dnia 23 lutego 2012 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz warunków jego funkcjonowania. Zarządzeniem Nr 243/1022/12 z 4 lipca 2012 r. Prezydent Miasta Koszalin powołał Zespół Interdyscyplinarny.

W analizowanej dokumentacji były zarządzenia zmieniające skład osobowy Zespołu: Zarządzenie Nr 382/1655/13 z dnia 17.05.2013 r., Nr 496/2149/14 z dnia 23.01.2014 r., Zarządzenie Nr 515/2224/14 z dnia 05.03.2014 r.

W skład Zespołu weszli przedstawiciele pomocy społecznej, Policji, miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty, ochrony zdrowia, straży gminnej, organizacji pozarządowej, prokuratury oraz kuratorzy sądowi.

Kontrolowana jednostka nie posiadała porozumień zawartych pomiędzy Prezydentem Miasta Koszalin a jednostką organizacyjną pomocy społecznej, miejską komisją rozwiązywania problemów alkoholowych i oświatą.

Osobą odpowiedzialną za stwierdzone nieprawidłowości jest Prezydent Miasta Koszalin.

Kontrolowana dokumentacja zawierała oświadczenia członków Zespołu o zachowaniu poufności informacji i danych, które uzyskali przy realizacji zadań zgodne z treścią określoną w art. 9c ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Przewodnicząca i członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego uczestniczyli w konferencjach i szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W dniu 26 czerwca 2014 r. wzięli udział w szkoleniu pn. „Dziecko w roli ofiary i sprawcy przemocy”, którego organizatorem było Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych. Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” 20 listopada 2014 r. przeprowadziło z udziałem Zespołu szkolenie pn. „Grupy robocze w praktyce – jak pracować z osobami stosującymi przemoc w ramach ZI/GR”. Ponadto 11 grudnia 2014 r. członkowie Zespołu uczestniczyli w szkoleniu pt. „Wypalenie zawodowe u osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie” zorganizowanym przez Pomorską Szkołę Profilaktyki Społecznej Anna Jarzabek.

Dokumentacja działalności Zespołu była przechowywana w szafie zamykanej na klucz w pokojach Zespołu ds. Koordynacji Działań w Zakresie Przeciwdziałania Przemocy w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Koszalinie.

Zgodnie z oświadczeniem przewodniczącej Zespołu, członkowie Zespołu/grupy roboczej o wpłynięciu nowego formularza „Niebieska Karta – A” powiadamiani byli elektronicznie, a o kolejnym posiedzeniu Zespołu lub grupy roboczej pisemnie przez przewodniczącą Zespołu.

Posiedzenia Zespołu odbywały się zgodnie z art. 9a ust. 7 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, czyli nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. W okresie objętym kontrolą odbyło się 6 posiedzeń Zespołu (03.02.2014 r., 26.03.2014 r., 30.05.2014 r., 15.09.2014 r., 11.12.2014 r. i 09.03.2015 r.), z których sporządzono protokoły wraz z listami obecności.

Członkowie Zespołu/grupy roboczej rozpowszechniali informacje o instytucjach i możliwościach uzyskania pomocy w środowisku lokalnym. Informacje na temat przemocy mieszkańcy Gminy mogą znaleźć również na tablicy ogłoszeń oraz na stronie internetowej

Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie. Ulotki, plakaty i broszury informacyjne są rozpowszechniane w instytucjach publicznych na terenie Gminy w tym działających w obszarze przeciwdziałania przemocy. Pracownicy socjalni osobiście informowali o działalności Zespołu najbardziej zagrożonych tym zjawiskiem mieszkańców Gminy.

Akta kontroli str. 17-19

5. Prowadzenie procedury „Niebieskie Karty”

Kwestie związane z prowadzeniem procedury „Niebieskie Karty” zostały określone w art. 9d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieskie Karty”.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. do przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 113 formularzy „Niebieska Karta – A”, w tym 76 procedur wszczętych przez policję, 23 przez pomoc społeczną, 8 przez przedstawicieli oświaty i 6 przez przedstawicieli ochrony zdrowia. Zakończono 128 procedur, a w 55 przypadkach rozstrzygnięto o braku zasadności podejmowania działań.

W okresie od 01 stycznia do 13 kwietnia 2015 r. do przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 29 formularzy „Niebieska Karta – A”, w tym 16 procedur wszczętych przez policję, 11 przez pomoc społeczną, i po 1 formularzu przez przedstawiciela miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych i oświaty. Zakończono 34 procedury, a w 14 przypadkach rozstrzygnięto o braku zasadności podejmowania działań.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami:

- podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie,
- przewodniczący zespołu, po otrzymaniu formularza „Niebieska Karta-A” przekazuje go niezwłocznie, nie później niż w ciągu 3 dni od dnia jego otrzymania członkom zespołu/grupy roboczej,
- członkowie zespołu zapraszają na posiedzenie zespołu lub grupy roboczej osobę, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą, w obecności tej osoby powinna być dokonana analiza sytuacji rodziny i wypełniony formularz „Niebieska Karta - C”,
- członkowie zespołu/grupy roboczej opracowują indywidualny plan pomocy dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie i jej rodziny, który zawiera propozycje działań pomocowych,
- przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego wzywa na spotkanie zespołu/grupy roboczej osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie,
- spotkania z osobami, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie oraz osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, nie mogą być organizowane w tym samym miejscu i czasie,
- zakończenie procedury następuje w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo w przypadku rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań,

- zakończenie procedury wymaga udokumentowania w formie protokołu podpisanego przez przewodniczącego zespołu,
- o zakończeniu procedury powiadamia się podmioty w niej uczestniczące,
- wszystkie działania są dokumentowane.

Spełnienie wymogów formalnych przy realizacji procedury „Niebieskie Karty” oceniono na podstawie analizy trzydziestu losowo wybranych przypadków:

- przekazanie wypełnionego formularza „Niebieska Karta - A ” do przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego nastąpiło nie później niż w terminie 7 dni w 25 na 30 przypadków, w jednym przypadku formularz przekazano po upływie 9 dni, w dwóch przypadkach nie było możliwości ustalenia terminu przekazania, a formularz wpłynął do przewodniczącej po upływie 7 dni od daty wszczęcia procedury i w dwóch przypadkach nie było możliwości ustalenia terminu przekazania i nie było daty wpływu formularza do przewodniczącej,
- przewodnicząca Zespołu nie przekazywała formularza „Niebieska Karta - A” członkom Zespołu/grypy roboczej w ciągu 3 dni od daty jego wpływu. W 25 na 30 przypadków członków Zespołu mailowo powiadomiono o wpłynięciu formularza „Niebieska Karta - A” w ciągu 3 dni od daty wpływu do przewodniczącej. W 5 przypadkach nie było możliwości ustalenia terminu przekazania, gdyż nie było daty wpływu formularza do przewodniczącej,
- pierwsze posiedzenie zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej, licząc od daty wpływu wypełnionego formularza „Niebieska Karta - A” do przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego, odbyło się w terminie: do miesiąca w 20 przypadkach, od 1 do 2 miesięcy w 4 przypadkach, w 5 przypadkach nie było możliwości ustalenia daty wpływu formularza do przewodniczącej. Posiedzenie zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej nie odbyło się w jednym przypadku, mimo upływu 8 miesięcy,
- formularz „Niebieska Karta – C” był w dokumentacji 16 na 30 przypadków,
- wezwanie na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej dla osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, nie było dołączone do dokumentacji w 16 na 30 przypadków,
- zakończono 16 z 30 kontrolowanych procedur, we wszystkich przypadkach sporządzono protokół kończący procedurę. O zakończeniu procedury powiadamiano podmioty w niej uczestniczące.

Akta kontroli str. 20-26

Efektywność prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” sprawdzono w dziesięciu losowo wybranych przypadkach: ZPP.50623.18.2014, ZPP.50623.25.2014, ZPP.50623.32.2014, ZPP.50623.42.2014, ZPP.50623.48.2014, ZPP.50623.65.2014, ZPP.50623.91.2014, ZPP.50623.99.2014, ZPP.50623.07.2015, ZPP.50623.27.2015.

- formularz „Niebieska Karta – A” został wypełniony przez przedstawiciela: policji - 7 formularzy (w 1 przypadku brak pieczętki na formularzu), oświaty - 2 formularze, pomocy społecznej - 1 formularz,
- przekazanie wypełnionego formularza „Niebieska Karta - A ” do przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego nastąpiło nie później niż w terminie 7 dni w 6 na 10 przypadków, w 4 przypadkach nie było możliwości ustalenia terminu przekazania i w 1 przypadku nie było możliwości ustalenia daty wpływu do przewodniczącej,
- przemoc dotyczyła członków rodziny zgodnie z art. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie we wszystkich kontrolowanych przypadkach,

- od daty wpływu wypełnionego formularza „Niebieska Karta –A” do przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego do pierwszego posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej upłynęło: do miesiąca w 8 przypadkach, od 1 do 2 miesięcy w 1 przypadku i w 1 przypadku nie było możliwości ustalenia daty wpływu formularza do przewodniczącej,
- posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej podczas trwania procedury odbyły się: raz – w 3 przypadkach, 3 razy w 3 przypadkach, 5 razy w 2 przypadkach, 4 razy w jednym przypadku i 6 razy w jednym przypadku,
- w 32 kontrolowanych posiedzeniach grupy roboczej brali udział przedstawiciele: pomocy społecznej we wszystkich posiedzeniach, przedstawiciele policji - 27rotnie, przedstawiciele oświaty i miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych - 14rotnie, ochrony zdrowia - 9rotnie, kurator sądowy - 3rotnie, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej – 4rotnie i raz przedstawiciel organizacji pozarządowej,
- zaproszenie na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie zostało udokumentowane w 4 przypadkach, w 3 przypadkach dokumentu nie było w aktach sprawy, w 3 przypadkach osobą doświadczającą przemocy było dziecko,
- formularz „Niebieska Karta - C” został sporządzony w 7 z 10 przypadków, w 3 przypadkach w aktach sprawy nie było formularza,
- wezwanie na spotkania zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, wystosowano w 6 przypadkach, w 4 przypadkach dokumentu nie było w aktach sprawy,
- zasada, że spotkania z osobami, co do których istniało podejrzenie, że doświadczają przemocy oraz z osobami, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc nie mogą być organizowane w tym samym miejscu i czasie była przestrzegana w 4 przypadkach, w 3 przypadkach nie było możliwości zweryfikowania przestrzegania zasady, a 3 przypadki dotyczyły dzieci, które nie uczestniczą w spotkaniach,
- przemocy doświadczali: dorośli – 6 przypadków, dzieci – 3 przypadki, dorośli i dzieci – 1 przypadek,
- indywidualny plan pomocy został opracowany w 7 na 10 przypadków, w 2 przypadkach nie zaplanowano działań, w jednym na pierwszym posiedzeniu grupy roboczej zdecydowano o zakończeniu procedury,
- w 7 kontrolowanych przypadkach, które zawierały indywidualny plan pomocy w stosunku do 3 osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc złożono wnioski do miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych o podjęcie czynności zmierzających do objęcia leczeniem odwykowym, w 3 przypadkach nie zaplanowano działań,
- w 7 kontrolowanych przypadkach od osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą, przyjęto oświadczenia o występowaniu przemocy wraz z pouczeniem o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań,
- dziecko było osobą doświadczającą przemocy w 4 z 10 kontrolowanych przypadków, w jednym z wymienionych o sytuacji małoletniego nie poinformowano sądu rodzinnego,
- zakończono 7 z 10 kontrolowanych procedur, we wszystkich przypadkach sporządzono protokół kończący procedurę, o zakończeniu powiadamiano podmioty uczestniczące w procedurze.

We wszystkich kontrolowanych przypadkach:

- brakowało dokumentów potwierdzających przekazanie formularza „Niebieska Karta – A” członkom zespołu interdyscyplinarnego/grup roboczych w ciągu 3 dni od daty wpływu do przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego (członków Zespołu mailowo powiadomiono

o wpłynięciu formularza „Niebieska Karta - A” w ciągu 3 dni od daty wpływu formularza do przewodniczącej - mail wysyłany był przez osoby inne niż przewodnicząca),
- skład zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej nie był zgodny z ustawą.

Osobą odpowiedzialną za nieprawidłowości stwierdzone przy prowadzeniu procedury „Niebieskie Karty” jest przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego.

Akta kontroli str. 27-147

6. Podejmowanie innych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Gmina była przygotowana do realizacji przepisu określonego w art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, dotyczącego zabierania dziecka z rodziny w godzinach pracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie. Dyrektorka Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie oświadczyła, że: „W czasie pracy Ośrodka, pracownicy podejmując działania wynikające z art. 12a realizują swoje obowiązki służbowe zgodnie z posiadanymi kompetencjami oraz obowiązującymi przepisami prawa. Podejmując decyzję o odebraniu dziecka pracownik wzywa Policję oraz Pogotowie Ratunkowe. W przypadku braku możliwości umieszczenia dziecka u innej bliskiej osoby niezamieszkującej wspólnie, kontaktuje się z kierownikiem Działu Opieki Zastępczej tutejszego Ośrodka w celu ustalenia miejsca w rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego. Poza godzinami pracy działania podejmują instytucje uprawnione w ramach przepisów szczególnych i regulaminów wewnętrznych (Policja, kuratorzy). Miejska Komenda Policji w Koszalinie oraz dwa Komisariaty Policji posiadają na bieżąco aktualizowane informacje dotyczące zawodowych rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego. W okresie objętym kontrolą 3 małoletnich odebrano na mocy art. 12a ustawy (dotyczy 1 rodziny). Rodzicom wręczono stosowne pouczenie o możliwości wniesienia zażalenia do sądu”. W kontrolowanym przypadku dzieci zostały umieszczone w rodzinie zastępczej, a w aktach sprawy brakowało dokumentu potwierdzającego wręczenie rodzicom pouczenia o możliwości wniesienia zażalenia na odebranie dzieci. Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektorki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie z dn. 16 kwietnia 2015 r. zalecenie Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 9 stycznia 2014 r. dot. pomocy rodzinom, w których była interwencja, realizowane jest w następujący sposób – „Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszalinie ściśle współpracuje z Policją w zakresie interwencji, w szczególnych sytuacjach pracownik socjalny bierze udział w interwencjach w godzinach pracy oraz pracownik Ośrodka nawiązuje kontakt z rodziną następnego dnia po interwencji w godzinach pracy. (...) W kryzysowej sytuacji rodzinie udziela się niezwłocznie, w zależności od potrzeb, wsparcia w postaci pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego itp. Działania podejmowane przez pracowników odbywają się w godzinach pracy Ośrodka, zgodnie z Regulaminem Pracy. W sytuacji działań interwencyjnych, które mogą odbywać się w dniach wolnych od pracy Ośrodka, działania pomocowe zostaną uruchomione w pierwszy roboczy dzień Ośrodka, po uprzednim uzyskaniu informacji o zaistniałym zdarzeniu. W 2014 roku na terenie Miasta Koszalin wystąpiły 2 przypadki interwencyjnego odebrania dzieci w godzinach wieczornych lub nocnych wobec 2 dzieci. Działania podejmowane były przez Policję i w żadnym przypadku nie została wszczęta procedura „Niebieskie Karty”. Małoletni zostali przewiezieni do zawodowej rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego. W obu przypadkach Sąd Rejonowy w Koszalinie nie znalazł podstaw do umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej (1 dziecko powróciło pod opiekę rodziców po 4 dniach, 1 dziecko powróciło pod

opiekę matki po 3 dniach). W obu przypadkach kontakt pracownika socjalnego nastąpił w dniu po zdarzeniu i nie wynikał z zaleceń Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 9 stycznia 2014 r., lecz przyjętego w Ośrodku postępowania w takich sytuacjach. Rodzice uzyskali pełną informację o możliwości otrzymania wsparcia specjalistycznego, a także zostali poinformowani o konieczności zgłoszenia się do sądu. Procedura „Niebieskie Karty” nie została uruchomiona z uwagi na brak uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy wobec dzieci”.

Dyrektora Ośrodka pouczono o konieczności zapewnienia prawidłowej realizacji zalecenia Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 9 stycznia 2014 r. dotyczącego współpracy z Policją przy podejmowaniu interwencji w rodzinach, tj. zapewnienia rodzinie wsparcia pracowników Ośrodka najpóźniej następnego dnia po zdarzeniu w godzinach dopołudniowych bez względu na to, czy jest to dzień roboczy. Szczególnie dotyczy to sytuacji, kiedy zabierane są dzieci lub zatrzymywana jest osoba stosująca przemoc w rodzinie.

Zgodnie z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, przyjętego Uchwałą Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r., działania służące ochronie i pomocy osobom dotkniętym przemocą powinny być realizowane m.in. poprzez stworzenie warunków umożliwiających ofiarom przemocy otrzymanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych. W Gminie Miasto Koszalin nie zostały stworzone warunki umożliwiające ofiarom przemocy w rodzinie otrzymanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych, ale przy opiniowaniu wniosków o przydział lokalu socjalnego sytuacja życiowa osób z Centrum Kryzysowego dla Kobiet z Dziećmi „Nadzieja” jest brana pod uwagę przez komisję. W roku 2014 dwie mieszkanki Centrum Kryzysowego otrzymały lokal socjalny.

Zgodnie z oświadczeniem Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie z 16 kwietnia 2015 r. dotyczącym realizacji „Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020” w zakresie przekazania do prezesów sądów rejonowych, prokuratorów rejonowych, komendantów Policji oraz wchodzących w obręb powiatu gmin do dnia 15 lipca każdego roku informatorów, zawierających dane teleadresowe instytucji i podmiotów, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie, w/w informatory nie były przekazywane w 2014 roku ze względu na zbyt krótki czas na ich opracowanie.

W realizacji zadań związanych z przemocą w rodzinie wykorzystywano żółtą kartkę dla sprawy przemocy.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszalinie na stronie internetowej zamieszcza szczegółowe informacje dotyczące problematyki przemocy i procedury „Niebieskie Karty”.

Akta kontroli str. 148-153

7. Opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne osoby realizujące program korekcyjno-edukacyjny posiadają:

- ukończone studia II stopnia na wskazanych kierunkach: psychologia, pedagogika, pedagogika socjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej, albo na innym kierunku uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, resocjalizacji,
- zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie,
- udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania w rodzinie.

Powyższe zadanie realizowane było przez osobę fizyczną, z którą zawarto umowę zlecenie. Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych w 2014 r. prowadzony był w okresie od dnia 1 września 2014 r. do dnia 1 grudnia 2014 r.

W dokumentacji znajdowały się kopie dyplomów potwierdzających wykształcenie osoby realizującej oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne - ukończone studia wyższe na kierunku biologia oraz 3 semestralne studia podyplomowe w zakresie przygotowania pedagogicznego z pedagogiki ogólnej i szkolnej, a także studia podyplomowe z socjoterapii. Realizator posiadał zaświadczenie o ukończeniu „Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”. Ponadto posiadał udokumentowane szkolenia dotyczące pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie w wymiarze powyżej 50 godzin. W aktach znajdowała się dokumentacja potwierdzająca ponad 3-letni staż realizatora w instytucjach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2006-2016 zawierał wytyczne do tworzenia modelowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, zgodnie z którymi:

- realizacja programu powinna być prowadzona z uwzględnieniem specyfiki różnych grup sprawców, wyodrębnionych ze względu na sposób kwalifikowania ich do programu,
- warunkiem przyjęcia osoby do programu powinno być uznanie przez nią faktu stosowania przemocy we własnej rodzinie,
- powinny być opracowane reguły uczestnictwa w programie zawarte w formie dokumentu podpisanego przez uczestników, zawierające w szczególności:
  - a) formalne wymogi dotyczące systematycznej obecności na zajęciach;
  - b) obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego, zachowania w trakcie uczestnictwa w zajęciach;
  - c) zobowiązanie do powstrzymania się od przemocowych zachowań i postaw w kontaktach z członkami rodziny i z innymi ludźmi;
  - d) wymóg uznania osobistej odpowiedzialności za fakty stosowania przemocy w rodzinie,
- podstawową formą pracy korekcyjnej są spotkania grupowe uzupełnione nurtem pracy indywidualnej. Łączny czas programu powinien obejmować nie mniej niż 60 - 120 godzin zajęć, a przerwy między kolejnymi zajęciami nie powinny być dłuższe niż tydzień,
- powinien być sporządzony ramowy program zajęć, w oparciu o który był realizowany program korekcyjno-edukacyjny,
- realizatorzy programu powinni utrzymywać kontakt z osobami, wobec których sprawcy uczestniczący w programie stosowali przemoc. Działania takie powinny dostarczać rzetelnych informacji o zachowaniach uczestników programu wobec członków swojej rodziny,

- instytucje i organizacje realizujące programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, powinny tworzyć system monitorowania zachowania związanego z przemocą u osób uczestniczących w programie, w trakcie trwania programu i do 3 lat po jego ukończeniu.

W Gminie Miasto Koszalin program korekcyjno-edukacyjny w 2014 roku rozpoczęło 8 osób. W dokumentacji dotyczącej realizacji programu w 2014 r. znajdowały się zgodne z wytycznymi Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „kontrakty” uczestników, w formie zaakceptowanych przez nich reguł uczestnictwa w programie. Ponadto znajdowały się listy obecności ze spotkań grupowych podpisane przez uczestników programu. W dokumentacji brakowało informacji dotyczących problemów występujących u uczestników przed rozpoczęciem programu oraz szczegółowych informacji dotyczących spotkań indywidualnych i propozycji rozwiązań przedstawionych przez realizatora. Brakowało również dat na części dokumentów i nie było możliwości ustalenia kiedy zostały sporządzone.

Przygotowany był „Plan Pracy w Ramach Realizacji Zajęć Programu Korekcyjno-Edukacyjnego na 2014 r.” Program wskazywał adresatów, zawierał cele (rozwojowe, edukacyjne, terapeutyczne), formy oddziaływań na osoby stosujące przemoc, podstawowe treści edukacyjne, tematy zajęć. Z końcowego sprawozdania z realizacji programu wynikało, że oddziaływania korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie w 2014 r. ukończyło 5 uczestników, w tym 4 uczestników wskazanych w ramach prac grup roboczych przy procedurze „Niebieskie Karty” i 1 osoba zgłosiła się samodzielnie po uzyskaniu informacji o realizacji takiego programu. Program zrealizowano w formie 68 (17 sesji po 4 godziny zegarowe) godzin zajęć grupowych. Prowadzona była również praca indywidualna z uczestnikami - 15 godzin. Spotkania odbywały się nie średnio raz w tygodniu w okresie od 1 września 2014 r. do 1 grudnia 2014 r. Realizowane były w formie wykładów, warsztatów, mikroedukacji, „burzy mózgów”, prac z kwestionariuszem kontrolowania, opisu sytuacji, informacji zwrotnych, ćwiczenia umiejętności oraz dyskusji.

W dokumentacji były sprawozdania z realizacji programu. Zgodnie z udzielonymi wyjaśnieniami przez Pana Grzegorza Hamerę monitorowanie efektów programu realizowane jest przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszalinie. Pracownicy socjalni kontaktują się z rodzinami uczestników oraz uczestnikami, a także zasięgają informacji np. u Policji, kuratorów i na tej podstawie sporządzają 2 razy w roku pisemne sprawozdania. Monitoring prowadzony jest przez okres 3 lat od ukończenia programu. W kontrolowanych aktach osób, które ukończyły program 1 grudnia 2014 r. nie było dokumentów potwierdzających monitorowanie. Zgodnie z wyjaśnieniami pierwsze sprawozdania z działań monitorujących powinny być sporządzone przez pracowników socjalnych na koniec I półrocza 2015 r.

Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie pouczono o konieczności:

- 1) intensywniejszego monitorowania sytuacji uczestnika programu bezpośrednio po jego zakończeniu,
- 2) dokumentowania realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji uczestników programu oraz zachodzących w nich zmian pod wpływem proponowanych działań,
- 3) podejmowania działań mających na celu, mobilizację osób stosujących przemoc do zgłoszenia się do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym,
- 4) dokumentowania wręczenia rodzicom pouczenia o możliwości wniesienia do sądu zażalenia na zabranie dzieci.

Dokonano wpisu w książce kontroli pod pozycją 6/2015.

Przedstawicielowi kontrolowanej jednostki, po zapoznaniu z treścią protokołu, przysługują następujące uprawnienia:

1. Przed podpisaniem protokołu kontroli kontrolowany może zgłosić umotywowane zastrzeżenia na piśmie, co do jego treści w ciągu 7 dni od dnia otrzymania do podpisu.
2. Prawo odmowy podpisania protokołu powinno być poprzedzone złożeniem pisemnych przyczyn odmowy, co nie stanowi przeszkody do wszczęcia postępowania pokontrolnego.

Protokół sporządzono 5 maja 2015 r. w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, które otrzymują:

- Urząd Miasta Koszalin – egzemplarz nr 1
- a/a - egzemplarz nr 2

kierownik jednostki kontrolowanej:

kontrolujący:

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Spraw Społecznych
Dorota Kowalska
Dorota Kowalska

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Spraw Społecznych
Aneta Łątka
mgr Aneta Łątka

Koszalin, dnia 10¹ maja 2015 r.

Protokół otrzymałem dnia 10.06.2015

Tomasz Czuczak
Z up. Prezydenta Miasta
Sekretarz Miasta

Pieczętka i podpis

Tomasz Czuczak

KIEROWNIK ODDZIAŁU
w Wydziale Spraw Społecznych
Rendia Karłowaska
mgr Rendia Karłowaska